

Kultur- og Likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

22/15758/22/215850/TSCHO

Dato:

16.11.2022

Svar på høring - ny lov om omsetning av bøker (bokloven)

HØRINGSUTTALELSE FRA BÆRUM BIBLIOTEK

Bærum biblioteks vurdering

Det er hovedsakelig to punkter i forslaget til ny boklov som er av stor betydning for folkebibliotekene; den såkalte bibliotekrabatten og plikt til å tilby og levere både e-bøker og e-lydbøker. Begge disse punktene kan spille en stor rolle for litteraturutvalget i bibliotekene.

Bærum bibliotek er tilfreds med at bibliotekrabatten foreslås videreført, og med at det foreslås leveringsplikt på både digitale bøker og e-lydbøker. Bærum bibliotek savner skissering av en bedre fungerende pris- og utlånsmodell for e-bøker og e-lydbøker for bibliotek, og håper dette kommer i en forskrift. Kompleks utlånsmodell og høye priser er i dag de største hindringene for formidling av digital litteratur i folkebibliotekene.

§2 Definisjoner

Det bør vurderes å klargjøre i lovteksten eller i forskrift hva som menes med et «eksemplar» (brukt i §7). Det er intuitivt hva et eksemplar innebærer når det gjelder fysiske bøker, men for digitale utgivelser er det en relevant forskjell mellom ulike lisensmodeller. I definisjonen av bok likestilles fysiske og digitale formater, men i praksis er det en utfordring for denne likestillingen at digitale filer kan selges med svært ulike bruksrettigheter. Denne utfordringen er mer relevant for biblioteker enn for andre sluttbrukere, og kan derfor også behandles i en forskrift om leveringsplikten til biblioteker (se merknad til §6-7).

§3 Lovens virkeområde

Det er positivt at lovforslaget innebærer skaffe- og leveringsplikt for lærebøker i høyere utdanning uavhengig av format. Markedet for lærebøker i høyere utdanning utvikler seg

Postadresse:
Postboks 700
1304 SANDVIKA
E-post: post@baerum.kommune.no

Besøksadresse:
Presterud Allé 2 - 4

Org. nr: 935478715
Bank:
Telefon: 67509600
Faks:

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

mer mot abonnementstjenester hvor man som følgetjeneste til læremiddel får tilgang på digitale utgaver av lærebøker. Dette er en ugunstig utvikling sett fra folkebibliotekenes side, fordi en utvidet bruk av abonnementsordning undergraver den allmenne tilgangen til kunnskap også for innbyggere som ikke er i utdanning. Det er derfor ønskelig at fagbøker for profesjons-markedet og lærebøker for høyere utdanning inngår i lovens virkeområde slik lovforslaget legger opp til. Selv om lærebøker for grunn- og videregående skole ikke inngår i lovforslaget, er det viktig at det sikres en tilgang til lærebøker for elever som ikke følger et vanlig skoleløp.

§5 Fastpris på bøker

Det er positivt at fastprisen beholdes fordi det er viktigere med bredde i tilbudet enn enkelte billige titler.

Det er positivt at lovforslaget legger opp til at bibliotekrabatten beholdes og hjemles i forskrift.

§6 og §7

Bærum bibliotek foreslår, i likhet med andre storbybibliotek, at behandlingen av alle digitale utgivelser likestilles med papirbøker med tanke på leveringsplikt og sluttkundens mulighet til å få tak i bøkene. De tre formatene er allerede likestilt i definisjonene i §2. Som en følge av vårt forslag, vil e-bøker og digitale lydbøker kunne behandles likt i §7. Teknisk sett er det irrelevant om en digital fil inneholder lyd eller tekst eller begge deler. Derfor vil en likestilling av formatene i loven heller ikke være til hinder for framtidig teknologisk utvikling. Det vil dermed være ryddig å slå sammen §6 og §7 i en ny §6. Vi foreslår også et nytt ledd til paragrafen, for å tydeliggjøre leverandør og/eller forhandler sine spesifikke plikter ovenfor bibliotek.

Bærum bibliotek, og andre storbybibliotek, foreslår at det utarbeides en forskrift til dette leddet som tydeliggjør at bibliotekene skal kunne skaffe til veie lisenser på e-bøker og digitale lydbøker, som gjør dem i stand til å bygge en varig katalog av titler som kan tilbys lånere. I størst mulig grad bør bibliotekenes kataloger på sikt bestå av varige lisenser på digitale formater, slik at lånere i hele landet har reell tilgang til hele bredden av norsk litteratur. Forskriften bør sette føringer for hvordan bibliotekenes tilbud kan utfylle, og ikke konkurrere med, strømmetjenestene eller andre salgsmodeller for e-bøker og digitale lydbøker.

Samlet forslag til ny §6 fra Bærum bibliotek og andre storbybibliotek:

§ 6. Plikt til å skaffe og levere bøker

En forhandler som har omsetning av papirbøker som kjernevirksomhet, skal på forespørsel fra en sluttkunde skaffe papirbøker som lagerføres av en leverandør.

En forhandler som tilbyr e-bøker eller digitale lydbøker i eksemplarsalg skal tilby alle utgivelser som er digitalt tilgjengelige for distribusjon fra leverandørene.

En leverandør skal på bestilling fra forhandler levere eksemplarer av bøker som leverandøren har tilgjengelig til en forhandler som bestiller disse, også for enkeltsalg i digitale abonnementstjenester.

En leverandør skal levere eksemplarer av bøker i alle tilgjengelige formater til bibliotek eller til forhandlere for videresalg til bibliotek.

En digital abonnementstjeneste som har formidling av e-bøker og lydbøker som kjernevirksomhet skal tilby eksemplarsalg av alle utgivelser som er digitalt tilgjengelige for distribusjon fra leverandørene.

Departementet gir forskrift om gjennomføringen av forhandlernes og leverandørenes plikter etter første til femte ledd. Departementet gir forskrift om gjennomføringen av plikten til å levere eksemplarer til bibliotek etter fjerde ledd. Departementet kan gi forskrift om at første og andre ledd får anvendelse for forhandlere og leverandører som ikke har omsetning av bøker som kjernevirksomhet.

Med hilsen

Trine Overskott Schøning
biblioteksjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ikke signatur